

Posudek oponenta
disertační práce

JUDr. Petra Michala

na téma „Incidenční spory v průběhu řešení úpadku“.

K oponentuře předloženou disertační práci pokládám v závěrečné části („Úvahy de lege ferenda“ a „Závěr: zhodnocení provedené analýzy zvoleného tématu, vliv incidenčních sporů na efektivitu úpadkového řízení“ –obě je, zřejmě omylem zařazeno pod stejný bod –,16“) za celkem solidní úvahu svědčící o tom, že autor se poměrně dostatečně obeznámil jak s jednotlivými ustanoveními insolvenčního zákona, tak s předchozí úpravou dle zákona o konkursu a vyrovnání, a je vcelku kvalifikovaně schopen vysvětlit přínos nového uspořádání i některá jeho úskalí, a to na vybraných segmentech, jimž pak věnuje patřičnou pozornost. V této části se proto autorovo pojednání jeví jakožto nejsilnější a sluší se ocenit, že vedle popisu situace sděluje čtenáři i svůj vlastní názor, jenž dostatečně argumentačně podpoří. Pokládám kupříkladu za přínosnou pasáž týkající se problematiky obsazení soudu při řešení incidenčních sporů (str. 142-153), kde tvůrce vychází nejenom z konstantní judikatury vztahující se k ZKV, ale po mém soudu s odkazem na odbornou literaturu dostatečně fundovaně obhajuje svůj názor (odlišný ovšem od recenzentova), že především rozhodnutí ústavního soudu jsou využitelná i v poměrech insolvenčního zákona.

Rovněž tak stať poukazuje na stávající disproporci v uspokojování zajištěných a nezajištěných pohledávek oproti úpravě dřívější prozrazuje v tomto směru hloubku autorova zamyšlení, jenž zjevně nesdílí nadšení pro absolutní preferenci jedné skupiny věřitelů. U právníka usilujícího o další akademický titul by nicméně bylo namísto důvodně očekávat něco jiného než smíření se s osudem ústící v postesknutí, že řešení této Achillovy paty není možné v rámci insolvenčních procedur nalézt (**str. 156**).

Pokud se týká ostatních částí posuzovaného díla, mám za to, že nároky kladené na disertační práci nesplňují.

Ač je v úvodu avizován opak, autor se vlastně toliko zaměřil na popis insolvenční úpravy a svými slovy, byť obsírně, převyprávěl zákon, o jehož kvalitě svědčí již to, že byl za krátkou dobu své účinnosti dvacetkrát změněn a další novela je na spadnutí. Je zjevné, že výklad tohoto horkou jehlou ušitého předpisu s sebou nese mnohá úskalí, takže se přímo nabízelo spíše se zaměřit na dílčí oblasti a pokusit se nabídnout řešení alespoň některých problémů, jež praxe přináší. Vedle výše zmíněného povzdechnutí na **straně 156** nám autor na **straně 41** kupříkladu sděluje, že by bylo vhodné se zamyslet nad tím, jak dosáhnout maximálního urychlení incidenčních sporů a zabránit tak průtahům v samotném insolvenčním řízení, jeho vmyšlení se do problému se ovšem omezuje pouze na úvahu, že zavedením lhůt to asi nepůjde.

Autor tím, že zvolil své téma příliš široce, setrval pouze na povrchu a jeho dílo tak může být přínosem pouze pro ty, kteří se s insolvenční problematikou teprve začínají seznamovat. Je to škoda, neboť v dílčích úsecích svého díla (bohužel je jich příliš málo) JUDr. Petr Michal osvědčil, že mu insolvenční problematika (či alespoň některé její části – úroveň jednotlivých pasáží je poměrně kolísavá) není cizí (například jeho pojednání o odpovědnosti správce je opravdu dobrým základem pro věcnou diskusi na toto téma), takže lze opravdu litovat, že své znalosti a zkušenosti do disertační práce příliš nepromítl. Tak třeba úvaha o vázanosti smluvních stran předchozím zjištěním neplatnosti právního úkonu v protikladu k pozici insolvenčního soudu na **straně 108** si přitom o dovysvětlení přímo říká, stejně jako úvaha na **straně 113**, kde recenzent, odlišně od autora, nevidí v běžné praxi nic zásadně sporného ani na možnosti třetí osoby podat excindační žalobu i bez správcovy výzvy.

Nadto se tvůrce nevyvaroval některých zbytečných pochybení či zjevných nepřesností, jimiž hodnotu své práce ještě zbytečně snížil.

Například na **straně 13** autor tvrdí, že zahájením insolvenčního řízení se přerušuje výkon rozhodnutí či exekuce, ačkoliv insolvenční zákon, jenž zachovává původní koncepci zákona o konkursu a vyrovnání, v § 109 odst. 1 písm. c/ výslovně stanoví, že tyto lze nařídít, nikoli však provést (což se ještě opakuje pro potřeby reorganizace v § 360 a u konkursu v § 267 odst. 1). Rovněž neobstojí autorovo mínění (**strana 15**), že v případě oddlužení jsou zajištění věřitelé uspokojeni zcela, neboť tak tomu jistě nebude, pokud například zástava bude zpeněžena za cenu nižší než je hodnota zjištěné zajištěné pohledávky. Nelze též souhlasit s tím, že je zcela v rukou věřitelů rozhodnutí o způsobu řešení úpadku (**strana 24**), protože toto odpovídá textu zákona výhradně u vztahu konkursu a reorganizace, zatímco vzhledem ke znění § 148,149 a 395 IZ mohou věřitelé v případě dlužníka, jenž splňuje podmínky pro povolení i schválení oddlužení, rozhodnout jen o jeho formě (splátkovým kalendářem, či zpeněžením majetkové podstaty). V některých případech autor dokonce sám sebe popírá, když např. na **straně 38** zaujímá stanovisko, že účastníkem každého incidenčního sporu musí být vždy insolvenční správce, aby na straně následující popsal incidenční spor, jehož účastníkem správce není. Následně to pak zopakuje na **straně 51** s tím, že insolvenční zákon v § 198 odst. 1 přiznává pasivní věcnou legitimaci výhradně insolvenčnímu správci, aniž by ovšem uvedl, že v režimu reorganizace i oddlužení má být žalován i popírající dlužník (§ 336 a 410). Snad jen nepozorností při korekci textu si recenzent vysvětluje závěr podávající se z posledního odstavce na **straně 79**, neboť společné jmění manželů vskutku nezaniká prohlášením úpadku, ale až prohlášením konkursu na dlužníkův majetek (§ 268). Stejně asi platí pro záměnu neplatnosti za neúčinnost ve druhém odstavci na **straně 90** a předposledním odstavci na straně **107**, i pro zařazení problematiky náhrady škody dle § 99 (tedy vůči osobám nesplnivším povinnost podat insolvenční návrh dle § 98) do části týkající se odpovědnosti insolvenčního správce (**strana 104**).

Politováníhodnými se jeví pasáže, které na sebe logicky nenavazují a čtenář netuší, proč a jak se do díla dostaly (viz třetí odstavec na **straně 39**, popř. úsek dávající do vzájemného vztahu § 273 a 276 ve druhém odstavci na **straně 84**). Kvalitě práce pak nepřidá, když autor pojedná o liberačních důvodech správce na **straně 98** a následně svou úvahu prakticky zopakuje na **straně 100**. Zejména je ale možné mít zásadní výhrady proti celé **části 9 (strany 58-68)** týkající se excindační žaloby. Recenzent nepodezírá autora z toho, že by nic nevěděl o existenci ustanovení § 225 (popř. i § 226) insolvenčního zákona, proto mu není jasné, proč v této části uvedená zásadní ustanovení, s nimiž jinak občas ve svém díle pracuje (**strana 113**), úplně pominul a věnoval se toliko § 267 IZ a vztahu konkursu a exekuce či výkonu rozhodnutí.

I když recenzent míní závěrem ještě kladně ocenit autorem zprostředkovaný náhled do německé úpravy, jakož i občasné zajímavé drobné historické exkursy, celkově hodnotí úroveň práce JUDr. Petra Michala jako velmi nevyváženou, kde slabší části výrazně převažují, a proto nemůže než setrvat na stanovisku vyjádřeném v úvodu svého posudku.

V Praze dne 20. ledna 2013

JUDr. František Kučera

